

מס' 2311 : 5 : 2311
מס' 2311 : 5 : 2311
מס' 2311 : 5 : 2311

קבג

בס"ד. ש"פ אחרי, שבת הגדול ה'תשנ"מ. הנחת הת' בלתי מוגה

① ויקם עדות ביעקב וחורה שם בישראל גו'1, ומדייק כזה כ"ק מו"ח אדמו"ר במאמרו ד"ה זה, שאמר לפני מ"ד שנה2 (ועתה היא התחלת שנת המ"ה מאז), ושואר בהמשך להאמר שלפניו ד"ה כי ישאלך בנרנן להנה במצוות יש ג' פלוגות חלוקות: עדות חוקים ומשפטים, וצריך להבין מפני מה מוזכר כאן רק המצוות שבבבוי' (עדות) גם מדייק מה שמחלק בפסוק בין עדות לחורה, דגבי עדות כתיב ביעקב וגבי נטורה כתיב בישראל, דב' השמות יעקב וישראל הנה יעקב הוא עיקר השם וישראל הוא שם המעלה, שלכן השם יעקב ניתן לו מיד, משא"כ השם ישראל שקשור עם מעלה מיוחדת, וצריך להבין מפני מה מחלקם כך, דבעדות נזכר שם יעקב ובחורה נזכר שם ישראל.

② ולהבין כ"ו יש להקדים משנתל' (כד"ה כי ישאלך בנך די"א ניסן) במ"ש כי ישאלך בנך מחר לאמר, מה העדות והחוקים והמשפטים אשר צוה ה' אתכם, דג' הפלוגות דעות חוקים ומשפטים ישנם בכל מצוות, החל ממצוות הפסח, דהפסח הוא זכר לצי"מ, ענין העדות והחוקים, ויש בו גם ענין החוקה כמ"ש זאת חוקת הפסח, ויש בו גם ענין של משפטים היינו ענין שכלי, וכדאי' בגמראל שע"פ השכל, הנה עבד המשחרר מעבדותו צריך להודות ולשבח על השחרור. אמנם, הצד השהו שבכל ענינים אלו הוא, שצריך לקיימן בגשמיות כמשוטים, וזהו הוכחן שאלת הוכחן חכם מה העדות גו' אשר צוה ה' אתכם, אחכם דייקא, דקאי על המצוות שלאחר צי"מ ומ"ת שהן בגשמיות דוקא, מזה טעם הדבר. דבשלא מה שתאבות המשיכו ה' זה ע"י עבודה רוחנית, דהאבות הן הן המרכבה, ולכן, ע"י עבודתם הרוחנית, והמשיכו כו"פ, משא"כ המצוות שלאחר מ"ת, הם בגשמיות דוקא. והחשובה על שאלה זו (מהי מעלה המצוות בגשמיות ובעוה"ז הגשמי דוקא) היא (כמ"ש בהמשך הכתוב10) עבדים היינו לפרעה במצרים גו', היינו דדוקא ע"י הירידה למטה מטה ביותר (לפרעה במצרים) ע"י באים, לתכלית העילוי והגילוי שהי' בעת צי"מ. ומזה מוכן גם בנוגע למעלת המצוות בגשמיות, כי דוקא ע"י החתחת ביותר מלשיכים את הגבוה ביותר.

והנה מעלה זו שבדברים גשמיים ניכרת גם בהתפרש בין חורה למצוות, שיש מעלה במצוות על חורה. דהנהו תומ"צ הם

- (1) חוללים ע"ה, ה. ה. (2) סה"מ ה"ש"ת ע"י 51 ואילך. (3) שם ע"י 43 ואילך. (4) ראה חוללות כה, כו. וישלח לב, כט. (5) ואחנתו ו, כ. (6) בא כ"ב, מג. (7) מסתים קסו, א. (8) כ"ר פמ"ז, ה. ובכ"מ. (9) ראה אוה"ת חיי שרה קכח, א. ובכ"מ. (10) ואחנתו שם, כא. (11) ראה סד"ה כי ישאלך ה"ש"ת ע"י 48 ואילך.

קכד

חכמתו ורצונו ית', דתורה היא חכמתו ית' והמצוות הן רצונו ית'. דאורייתא מוכמה נפקא12, ספי' החכ', משא"כ המצוות הם רצונו, שרשן בבבוי' חכתי. ואין שכוונת המצות שייכת לבבוי' החכמה, אבל חרי (המעשה) הוא העיקרי13, וכמונבאד בחנאי'14, שאם כיון את כל הכוונות ולא עשה גוף המצוה לא יצא, ומעשה המצות חרי הם בכתי. ואין שיש מצוות, שהן (רק) במחשבת דלבוי', חרי מבואר באנה"ק15 שבכל דבר יש מחיד'ם, והמעשה הוא העיקר. והיינו דדוקא ע"י המעשה בפועל מלשיכים את הרצון העליון, לא רק הרצון השייך אל החכמה אלא את כתי' הרצון כפי שהוא בפ"ע. והיינו, דלבד זאת, שע"י קיום המצוות, מועלים את בנין הספירות דז"א16, כמש"נ (בפרשת אחרי'17), אשר יעשה אותם האדם וחי בהם גו', ואיתא בחור"י דאותם אתם כתיב, מעלה אני עליכם באיצו עשאוני, משום שע"י קיום המצוות שהם רמ"ה מ"ע פועלים את בנין המדות דז"א, דרמ"ת בגימט' ספ"ט ג' פעמים וה' חסידים המגדילים19, ועד"ז הוא כש"ה כו', וזהו שלמעלה נעשה בנין המדות דז"א נמשך גם למטה במשטות, שהאדם יחוי' בהמצוות, וחי בהם, וגם כמירוש הרב המגיד20 במ"ש וחי בהם, שואדם מוסיף חיות בהמצוות. ומלבד כל זה, הנה ע"י קיום המצוות, תרי"ג מצוות דאורייתא וי' מצות דרבנן, בגימטריא תרי"ד, מלשיכים תרי"ד אורות דכתי'.

וזהו21 ג"כ מה שאמרז"ל22, יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז מכל חיי העוה"ב. דהמעלה דתשובה ומעשים טובים שבעוה"ז היא עד כדי כך, עד שאפילו שעה אחת (היינו, חלק קטן) בתשובה ומעשים טובים, היא יפה מכל חיי העולם הבא, דקאי הן (כפי' אחר"י23) על גן עדן והן (כמירוש שני'24) על עולם התמי', שאז יחוי' גילוי עצמו"ה ית'. כי בנוגע לעולם הבא, ארז"ל25 עומדי הקב"ה לחנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות בו, דמספר ש"י הוא מחצת ממספר כח"ר, היינו שהגילוי דעוה"ב הוא רק המחצה התחתונה דכתי' הכתר, היינו הרצון השייך לחכ'. משא"כ ע"י קיום תרי"ג מצוות דאורייתא וי' מצוות דרבנן שהם בגימטריא תרי"ד, בתר, הנה על ידם מלשיכים את פנימיות הכתר. ואי"ז רק ב' פעמים ש"י (ע"ד כפלים לחוש'26), אלא שהוא חילוק שלא בעד, שהרי זהו החילוק בין

- (12) זח"ב פה, א. קבא, א. ובכ"מ. (13) אבות פ"א מי"ז. (14) פל"ת ס"ט (האורחית תנלות). וראה גם אוה"ת חרי על החקלו. ובכ"מ. (16) ראה קו"א ד"ה לחבין מ"ש בפע"ת. ובכ"מ. (17) ה. ה. (18) זח"ג קיג, א. - ע"פ אוה"ת חרומה ע' א'שעט. (19) ראה לקו"ת במדבר ז, ב. ובכ"מ. (20) אור"ת (אחרי) לח, ג. (21) ראה ד"ה כי ישאלך בנך ה"ש"ת ע"י 44 ואילך. (22) אבות פ"ד מי"ז. (23) ראה מדרש שמואל ונחלת אבות שם. (24) ראה במפרשים הנ"ל. (25) עקצין בסופה. (26) לשון הכתוב - איוב יא, ו.

הנחת הת' בלתי מוגה

ג' 2311
2311 : 5 : 2311

מנימיות הכתר לחיצוניות הכתר, דפנימיות הכתר הוא שלא בערך לחיצוניות, שהרי אפי' בכוח פנימיים הרי הפנימיות היא שלא בערך מחיצוניות, וכך שכן בכתר [וזה שייך גם להגילויים דלעתידי כדאי' (ע"פ) בקב"ה הובא בחסידותו של ע"ז יחי' גילוי מנימיות עתיק, פנימיות הכתר]. והמשמח מנימיות הכתר היא ע"י מעש מלכות דוקא, דכל הגבוה יותר יורד למטה יותר.²⁹

אמנם צריך להבין, דהנה הכלל דכל הגבוה יותר יורד למטה יותר הוא רק ראוי, והנכחה שכן היא המציאות למעלה (מכיון שכן הוא למטה, וכמוכא בכ"מ²⁹ כמה דוגמאות לזה מהמציאות בעולם הזה), וכמ"ס³⁰ ג"כ מרום וקודש אשכנז ואת דכה והשפל רוח אצל עניי א"י, מ' א"י יש לחתונו הכה לבלג גילוי זה של הגבוה גבוה ביותר, אך הענין הוא, משום שישראל נקראו בניו למקום, ויתר על כן כבן יחיד שנוגד לחורים זקנים לעת זקנותם (כחורת הבעש"ט³¹), שלכן הם בכחי' בן המחזאני לפני אביו, ומה גם ע"י עבודת התשובה כו', שאו ישנו עוד יותר הענין דבן המחזאני כו', וכן יש בכוחם לקבל את הגילויים הכי נעלים. דהנה כתיב: (בתהלים מומדר מג) אלקים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט א-ל, ואיאת במדרש התלים על הפסוק שהצניקים אומרים להקב"ה, מה תעשה, אומרים לו: קום והוא קם כו', אומרים לו: אל תיטרס והוא מתעורר כו', אומרים לו: אל דמי והוא שומע כו', אל תחרש ואל תשקוט עד שאתה רואה בעצבונת בניך, ומבאר כזה כ"ק אדמור"ה הצ"צ [שבמוצאי שבת זה הוא, יום הילולתו שלו, וענין זה מחזיק כבר מרעוא דרעיון דשבת כו'] ברשימותיו לחזקים על הפסוקים, שענין זה (שהצניקים (שהם ישראל) אומרים להקב"ה מה תעשה) מובן ע"פ מ"ש באור חורו מורב המגיד³², על הפסוקים³⁴ וכל בניך למודי ה', שהוא ע"ד תפלתו של חוני המעגל, שהיתה משנית כביכול את רצון הבורא יה"ש³⁵, ומבאר כזה כ"ק אדמור"ה הצ"צ, שהו ע"ד מה שאדמור"ה גבי חוני המעגל שהוא כבן המחזאני לפני אביו ועשה לו רצונו, ומביא שם (באור"ח להקב"ה), מה שאיאת בזוה"ר גבי הסליחה שביקש משה על כפרת חטא העגל, ראחיד ל' בדרועי' כו', ומביא משל לזה מאחד שלוקח את חבירו אצל היד, ואינו מגיח אותו לילך ומשנה רצונו כו'. ויש צומר הביאור כזה, משום דכיון שישראל (אחרי חטא העגל) היו במצב של בעלי תשובה, לסיכך הם בכחי' כן

(27) פנ"ח שער הק"ש ס"ו. (28) לקו"ח שח"ש בסופו. ובכ"מ. (29) שיער אורה ד"ה יבואו לכוש פלכות פ"ב ואילן. (30) ישע"י ז', לו. (31) כש"פ חוספות סק"ג. (32) יחל אור ע' רחצ. (33) אור"ח ז', ב. (34) ישע"י ז', יג. (35) תענית י"ט, א במשנה. (36) תענית שם. (37) ה"ב קפ"ב. ב.

הנחת התי' בלתי מוגה

המחזאני לפני אביו בתוקף ביותר, משום שיש בהם גם מלעת התשובה, וע"ד העליו דלע"ל מה שאחא לאתבא בזיקיאי בחיובתא³⁸. ויש צומר שווחו גם הקשר לבעל המומור שהוא אסף מבני קרח (וכנודע³⁹ ששלשה מבני קרח כתבו תהלים ואחד מהם הוא אביאסף והוא אסף), דהנה בזוה פרשתנו⁴⁰, הובא ענין השירה דבני קרח, ובהמשך לזה הובא סיפור מיתח גבד ואביהו, ונקרא בזה אאמור"ר בתערוותו לזוה"ר⁴¹ את הקשר בין גבד ואביהו לקרח ונקרא הדבר המובן משם, דכשם שגבד ואביהו הביאו אש וזרח⁴² כך גם קרח וערתו הקטירו קטורת כשם וזרח⁴², אלא שגבד ואביהו היו בבחי' בקרובי אקדשו⁴³ משא"כ גבי קרח וערתו איתא סנהדרין⁴⁴ שאין להם חלק כו'. אמנם בני קרח לא מתו⁴⁵, כי בני קרח עשו תשובה⁴⁶, וכיון שעשו תשובה, יש בהם ג"כ ממעלת גבד ואביהו. דהנה נבד ואביהו הקטירו קטורת דוקא, שזה רומז לענין התשובה⁴⁷, ועד שעיקר עבודת יום הכיפורים שהוא יום תשובה וסליחה כו' הוא הקטרת הקטורת ע"י הכה"ג לפני ולפנים. ויש צומר שווחו מה שנק' אש וזרח, וזה ממעלות⁴⁸, כי הקטורת דיוהכ"פ, היא ענין חדש ומיוחד לגמרי, שהוא זר ושליל בערך לגבי כל עבודת השנה ואמילו לגבי הקטורת דכל השנה, ועד שאו הקטורת היא לקח מן הדקנה⁴⁹, ומטעם זה אמר אסף דוקא, אלקים אל דמי לך גו', כי הענין דבן המחזאני לפני אביו, ואביו ממלא בקשחו כו', הוא בעיקר ע"י עבודת התשובה כו'.

(38) ראה חז"ל ג קנ"ב. ב. (39) ראה ב"ב ד' ט, פ"ב ואילן, ובחז"ל תל יד שם (לו. א.). (40) גו. ב. (41) לקוסי לוי' לזח"ג ע' רעה ואילן. (41) לשון הכתוב - שמיני י. א. א. (42) ראה קרח טו. יח. (43) שמיני י. ג. (44) קח א (במשנה). (45) מינחם כו. יא. (46) ראה פרש"י מינחם שם. סנהדרין ק"י. א. ובכ"מ. (47) ראה עפ"ר לו. ב. המשך הע"ה ח"א ע' תלו ואילן. ובכ"מ. (48) רמב"ם הל' תשובה פ"ב ה"ז. (49) כתיבות ו. א. ובכ"מ. (50) יומא ט"ט. ב.

הנחת התי' בלתי מוגה

וע"פ הנ"ל יובן, מה שבכח כל ישראל, להמשיך עצמותו ומחווו ית' ע"י מעשה המצוות בגשמיות, דמכיון שישאלך הם בניגם למקום, ועד שהם כבן יחיד כו' כחורת הכעס"ט, וגם ע"י עבודת החשובה כמבואר ברשימות הצ"צ (חכ"ד שבתורה, יתפרגטון מיני' 61), הנה ע"ז נעשה כבן המחזקא, דפי שע"י מעשה המצוות בגשמיות נמשכים כלל ההמשכות, דכל הגבוה ביותר יורד למטה מטה ביותר.

וזהו ויקם עדות ביעקב, עדות דוקא, וכמוכן מהמבואר בהמאמר 22, דאין הכוונה כאן רק למצוות הנק' עדות, אלא הכוונה היא לכל המצוות, שנק' ג"כ בשם עדות, וכמבואר שם ביאור הענין 22, דהנה על דבר הגלוי לא שייך ענין העדות בכלל, ואולי על מיחא דעבידא לגלויי ג"כ אי"צ לענין העדות, אלא עיקר העדות הוא על דבר הנעלם לגמרי, וזה מה שנק' המצוות בשם עדות, משום שהמצוות מצידים על עצמותו ומחווו ית'.

ויש להוסיף בזה, דהנה מבואר באחרונים 53, דיש עדים שהם לא רק עדי בידור שמגלים את הענין אלא עדי קיום שמקיימים ופועלים את הענין. וע"ז הוא ע"י המצוות דישאלך, שע"י קיום המצוות הם ממשיכים את עצומת ית'. ויש לכאן זה ע"פ ספור מכ"ק אדמו"ר הצ"צ, שפעם היחה שאלה בעגונה ובאו עדים וכו', ואמר כ"ק אדמו"ר הצ"צ שיחכו זמן מה, ובינתיים בא הבעל חי, ולכאורה הרי ע"פ דין היחה מותרת להנשא, ומה בכך שראה כ"ק אדמו"ר הצ"צ שהוא עדי חי (וכידוע ג"כ הסיפור, שפעם חי' סס"ד ע"פ חורף על ובנסחר) שאמר שאינו רואה את רשם העבירה על המצא, ואמר על זה כ"ק אדמו"ר הצ"צ שכנראה נפסק שחטאה בוראי כן חי', הנה תשובה, אבל מכיון שע"פ החזרה נפסק שחטאה בוראי כן חי', הנה ע"ז ביאר הצ"צ הפעם לוח, כי אילו היו מוציאים פסק דין שהיא מותרת, הרי החזרה קובעת את המציאות שבעולם, ולכן גם אם חי' הבעל חי מ"מ מכיון שנפסק בחלכה שאשוח מותרת חי' מת, דמכל זה מוכן דהחזרה פועלת ומחדשת את המציאות שבעולם.

וזהו ויקם עדות ביעקב, דקאי על כל ישראל, כי ע"י קיום המצוות הם ממשיכים המשכה עצמית מעצמות א"ס, בחי' עדות, וע"ז

- (51) לשון חקיק"ו (ח"ו בסופו), וראה הקדמת משנה למלך לחז"ר, כסא למלך
- לקח"ו שם, (52) דר"ה ויקם עדות שם, (52א) ראה לקו"ת פקודי ד, סע"א ואילן, ובכ"פ (53) ראה לקו"ש ח"ט ע' 188 ואילן, וש"נ.

הנחת הח' בלתי מוגה

באים גם לענין ותורה שם בשבא, דקאי על הרזי תורה שיתגלו לע"ז, כמ"ש 54 חזרה חדשה מאתי הצא, ע"י תלמודו בידו כו' 58, וכפסק הרמב"ם 58 דע"י מעשה אחד ודיבור אחד ומחשבה אחת מבריע את העולם כליו לכף זכות וגורם לו ולתם השועה והצלח, וית"ר שיהי, וה בקרוב ממש, ובזריזות שבזריזות.

54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

- א. (54) ישע"י נא, ד, ויק"ר פי"ג, ג, (55) ראה פסחים ג, א, לקו"ת חזיקי כב,
- א. (56) הלי חשבה פי"ג ח"ד.

הנחת הח' בלתי מוגה